

NOTA DE LECTURA

UNA LLETRA DE L'ESCRITOR OLOTÍ PAU ESTORCH I SIQUÉS A VÍCTOR BALAGUER

PEP VILA

Comento i transcriu una de les poques lletres que s'han conservat de Pau Estorch i Siqués (Olot 1805 - Barcelona 1871), la que va adreçar l'1 de maig de 1849 a l'historiador, poeta i dramaturg Víctor Balaguer (Barcelona 1824 - Madrid 1901). En aquesta, el metge i escriptor olotí, un dels representants més conspicus de la primera renaixença catalana, li demana el parer sobre una obra dramàtica que havia escrit: *Teresa de Avellino*. Recordem que Estorch fou, a més de poeta i gramàtic, autor de drames, melodrames i comèdies de costums, com *Belisario* (1839), *Memoria d'un coronel de húsars* (1841), etc. Desconec si aquesta peça que tenia enllestida es va arribar a editar mai, ja que no l'he trobat repertoriada enlloc. Per aquesta època Balaguer gaudia d'un gran prestigi com a dramaturg en tant que autor de drames històrics en castellà, abans que iniciés la seva obra en català, i és fins a cert punt lògic que l'escriptor d'Olot vulgui aixoplugar-se sota el seu paraigua protector, s'atreveixi a demanar-li consell i opinió, i que li poleixi l'obra de tot allò que la pugui enlletgir. Com que, pel poc que en sabem, la peça que havia de llegir Balaguer toca la problemàtica d'una noia òrfena, un tema molt car en el primer drama romàntic, Estorch, fent ús d'un estil paròdic i amb un cert enginy, traça el paral·lelisme entre el personatge desgraciat de la peça i la fortuna de la seva obra dramàtica, que pel silenci i la desídia del crític veu naufragar com una filla desencaminada i perduda. Al llarg de la lletra insinua una i altra vegada comprensió perquè la seva òrfena literària pugui veure la llum

amb l'ajut de Balaguer, que creia vital. No és d'estranyar que la carta estigui escrita en castellà perquè en aquella època era moneda corrent que els erudits i els intel·lectuals es relacionessin en aquesta llengua. El català no es consolidà com a llengua de relació i de cultura en certs registres fins al darrer terç del segle XIX, amb el ressorgiment de la Renaixença com a moviment regionalista. La lletra que edito pertany al fons Víctor Balaguer del Museu-Biblioteca que duu el seu nom a Vilanova i la Geltrú, registre 1049.

TEXT:

Don Víctor Balaguer — Barcelona

Olot y mayo 1º de 1849

Muy Sr. mio y amigo:

el mes de octubre pasado le entregué mi *Teresa de Avellino*, pensando que esa pobre huerfana tendria un protector en V., tendria un amigo que limpiandole un poco la cara me daria a mi placer viendo la luz pública; pero desgraciadamente veo que mi pobre hija no hace ningun papel y quizás medio corcomida por la polilla yace en un rincon de su libreria. Estimaré pues de su bondad que me saque de incertidumbre, que para mi es el mayor de los males, y me diga francamente: su hija es fea y horrorizaria el mundo; su hija debe ser enterrada viva; su hija de V. no vale la pena que la vea el mundo; o lo que le parezca a V. con tal que me diga alguna cosa de su paradero presente y futura suerte.

Conozco lo poco agradable que es el dar una mala noticia, pero anime-se V. considerando que el que ha conservado integro el higado enterrando a dos esposas no es regular que se desperdicie con la infausta noticia de una semi-hija muerta i [*sic*] despreciada.

Memorias a su señora madre y demás de la familia, y disimule y mande a su amigo que desea ocasiones de serle útil.

Pablo Estorch y Siqués